

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Elofizetési arak:		Vidékre külvise:	
Helyben.			
Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 16 kor. — fill.		
Fél évre . . . 5 . . .	Fél évre . . . 8 . . .		
Negyed évre . . . 2 . . . 50.	Negyed évre . . . 4 . . .		
Egy óra	Egy óra		
	Egyesszám ára 4 fillér.		

Főszerkesztő: **BENEDEK IÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **IJ. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelent hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

A szászok és a magyar állam.

I.

A Nagy-Szebenben megjelenő Siebenbürgisch-Deutsches Tageblatt 1902 évi december 20. 21. és 30-ik számaiban Neugeboren Emil tollából három cikk jelent meg „A szászok és a magyar állam” s „Apponyi a szászokhoz” czímen. E cikkek különlevonatban is megjelenvén, így küldettek meg e sorok írójának. Az első cikk a „Debreczen” egy régibb cikkével foglalkozván, annyival érdekesebbnek tartom a magam részéről foglalkozni ez ügygyel, mert nagymértékben rokonszenvezem azzal az állásponttal, amelyet a szász kérdésben a „Debreczen” elfoglal, s a melyhez pár alkalommal, nem politikai szempontból ugyan, már magam is hozzá szólottam.

A nagy figyelemre méltó, megdöntést érdemlő cikk azzal kezdődik, hogy azon a tövises uton, melyet a magyar lapok állandó olvasása egy szászra nézve jelent, itt-ott mégis csak nyílik egy-egy s elid kis rózsza. Egy kis rózsza, mely alatt semmi egyebet nem kell érteni, mint a tiszta tárgyilagosság, az egyszerű megérteni ak rás hangját, mely pusztán az emberi érzület s a valódi műveltség

talajából fakad. Megmagyarázza a cikkíró, hogy ha ők bennünket „Magyarren”, magyarisch, szavakkal neveznek, ebben semmi kisebbités vagy gunyos színezet nincsen. Lehet, hogy a nyelvtudomány szempontjából megtámadható ez a szó, de ha ők, mint Magyarország (ungarn) polgárai „Ungar” névvel nevezik magokat kénytelenségből, sőt akarom is, ők nem „magyaren”, mert nekik más ethnographiai sajátságaik vannak, és más nyelvek is van, mint a magyaroknak.

Fájó hangon panaszolja aztán azt a méltatlan eljárást, mellyel egyes lapok a szász kérdést tárgyalják, majd visszatérve a cikk kiindulási pontjára szóló szelid kis rózsára, meleg elismerés hangján szól a „Debreczen” egy cikkéről, mely „A szászok között” czímmel e lap múlt évi folyamának 238 számában jelent meg. Ismételvén, a cikk tartalmát, elmondja hogy a mi abban neki szerfölött jól esik, s a mi annak hangját majdnem felibe emeli több, a „Debreczen”-nél sokkal nagyobb és tekintélyesebb fővárosi lapok a nemzetiségi kérdéstről szóló cikkei hangján, az abban áll, hogy a cikk írója egyszerűen meg akarja érteni a szászokat, s az előítéletektől ment szabad vizsgálónak szemével nézi őket.

Ismertetvén tehát a szász író a „Debreczen” cikkét, hosszabb elmélkedésbe bocsátkozik aztán, melyet íme a következőkben adunk vissza.

A „Debreczen” cikkének helyes álláspontja a szászokra nézve abban mutatkozik, hogy a saját néphez való hűségről épen olyan erkölcsi és művelődéstörténetileg mély alapokon álló nézeteket vall, mint magok a szászok, s e szerint ezekkel együtt ellentétben áll azzal a hazánkban széles körökben elterjedt renegát-morállal, mely a nemzetiség változtatását nemcsak lehetségesnek, hanem a magasabb nazafiság parancsolatának is tartja.

Másodszor pedig annyiban találja meg a „Debreczen” cikkírója a talány magvát, hogy kimondja ezt az igazságot: a szászok nem annyira gyűlölik a magyarokat, mint inkább féltik tőlük a nemzetiségüket. Tényleg e beismerés a kulcs a szász nép politikai magatartásához nemcsak a jelenben, hanem az utolsó két-három emberöltő egész multjában is. A szászoknak sok más velük rokon német népfaj fölött van egy jó tulajdonságuk; legyőzhetetlen szeretet a saját közvetlen faj iránt. Ez a sok század, melyet ők, mint kis nyelvsziget a másfaj emberek tengerében, átéltek, kiüzte lelkökből a lágy kosmopolitizmus ösnémet

Ne haragudj ránk.

Ne haragudj ránk, nagyurunk,
Nem vagyunk mi szikla,
Kebünkben forró sziv dobog,
Amely tárva-nyitva!

A szeretetnek benn terem
A virágos fája,
Miért, hogy nem jössz el hozzánk
Pihenni alája?! . . .

Hisz minden virágunk tied —
Szeretünk méze,
A tenger kincsét felhoznánk
Koronád díszére!

Elrabolnánk a mennyeknek
Csillagragyogását,
Hogy feldiszítsuk véle a
Dicsőséged fáját!

Avagy csillagot hoznánk le
A kékséges égről
És odaadnánk hűségünk
Örök emlékéül!

A szivünk is csak tenéked
Teremné virágít,

Szeretben fesledező
Illatos rózsáit!

S ajkunk érted zengené
A dicsők himnuszát,
Ha megszeretné a szived
Ezt az árva hazát!

Avagy pedig ha kincsekre
Volna vágyódásod:
Adnánk, hogy megvehesd vele
Szép tündérországot!

És ha felhő tornyosulna —
Viilámokkal tele:
Az ősturul egy szavadra
Megküzdene vele!

Ne haragudj hát nagyurunk,
Ne vesd meg nemzetünk,
Hiszen, ha az kell, mindnyájan
Érted halunk, veszünk!

(Budapest.)

Lakatos Károly.

Emlékezés Balog Péter püspökre.

(Két kálomista templom történetéből.)

A magyar kálvinistákat feledhetetlen történelmi emlék fűzi a debreczeni kistemplomhoz.

A protestantizmus is itt állotta ki a tűzpróbát. Ki ne emlékezne arra a napra, a midőn Balog Péter püspök a bibliára tett kézzel állott hite mellett rendületlenül?

A lényő nap a templom felé szögezett osztrák ágyuk csövein ragyogott, mialatt a császári biztos Hanke Leó a császár nevében reszketve szólította fel a gyülekezetet a feloszlásra, de Ő felsége az Isten nevében érczes, biztos hangon nyitotta meg azt a selyempalástos ősz Balog Péter püspök.

A szamosköz egyik zugában apró fiasugár tornyu kálomista templom áll. Szájhagyomány szerjnt a Gyulaffyak idejében épült, alatta fekszik Gyulaffy Krisztina, a mostani birtokos, a Bottka család ősanja, anyai ágon.

Az én rajongó lelkemre elbűvölő hatással volt egy jelenet. Amit szemtanutól hal-

nemzeti hibáját, a nemzetiségről való lemondás iránti hajlandóságot. s vas-keménynyé kovácsoltn néptudatukat, fajbüszkeségüket. Hajthatatlanul erős akarat él bennök, hogy azok legyenek, a mik tényleg származásukra nézve a szónak teljes, bár nem politikai értelmében n e m e t e k, nem pedig pusztán „németül beszélők“, — ez az akarat él bennök, bármilyen gyöngék lettek is sok tekintetben az idők mostohasága és saját hibáik miatt. Ebben van erejük gyökere, mely még fentartja őket és ez az életideg, melyet rajtok megérinteni nem szabad, ha csak azt nem akarják, hogy a támadó ellen fellázadjon lényöknek minden kis paránya.

Csiky Lajos.

Fizetésektelenségek.

Abban a rovatban, a mely alatt a kereskedőket érdeklő közleményeket írjak meg a lapok, az utóbbi időben nagyon gyakran megjelenik egy czim, a melyet bátran lehetne gyászkeretbe foglalni. E czim alá foglalják össze nap-nap után a kereskedelem halálos betegeit. Ezek a fizetésektelenségek. Nyomban utána következik egyik-másik czim; ez alá már a halottak, a csődbejutottak kerülnek.

Járványszerűen pusztít mostanában ez a betegség, a mely kimenetében többnyire végzetes és uap-nap után megtelek a gyászrovat, a melyben a pusztulásról számolunk be.

Mintha a föld mélyében háborgó elemek rengetnék meg ezt a mi világunkat, úgy dülnek össze gazdasági létünknek hatalmas épületei, kimagasló oszlopai és dülükben érzeketlen agyaguk alá temetik mindazt, mi utjukba akad. Egyre recsegnek, ropognak az épületek, s szinte beledördül e

lottam elbeszélni és a mit most — az utókor részére megörökíteni — igyekszem!

A Debreczeni superintendens Balog Péter magaa-levelet indított Szabó András Nabrádi lelkes urhoz. Jelezte abban, hogy pár napra vendége lesz! Megirta, mely napon érkezik. Kerte, hogy az nap délután gyűjtse egybe rokonait a parochián, kik ott várván várják őt be!

Végsoraiban azt is kérte, hogy a falubirtokossága és lakossága: ne tudjon erről semmit.

Igy is történt.

A falu főterén az urasági nagy udvar ház közvetlen közelében, az utcával szembe nézve áll a templom. A tanítói lak- és lelkész lakással egyvonalban, úgy tetszik, hogy valamikor — régen, közvetlen a Curiából szakították el e szent célra!

A falu dolgozó népe a mezőn volt. — Ácsorgó hétköznap nem akadt a szamosközön, hogy lábatlankodjak a lelkészlakból kiindult csoportnak.

Előljött, mint fő pásztorhoz illett az ezüst haju főpap. Utánna a terjedelmes tagot számláló rokonsága, utánok Szabó András lelkész és Nyíri Ferencz a tanító.

A tanító lak felé néző porticuson mentek be. Az utcára néző kapu zárva volt.

szomorú zajban a zuhanás menydörgésszerű robaja.

S mindaz, a mi ujonnan épül ezen az ingatag talajon, rövid életű; a pusztulás gombái már az alapon tenyésznek.

A fizetésektelenség, a csőd járványa nem új keletű. Régebben is szedte áldozatait, de soha ilyen ijesztő mérvben, mint az utolsó esztendőben. Tanakodnak a tudós doktorok és keresik a gyilkos bacillusokat, hogy megtalálják annak ellenszerét is. Az orvosok jóakarata, tudása, sok kísérletezése, a számtalan viviszekció sokáig nem hozta meg a kívánt eredményt. Szubvenciókkal mesterséges tápanyagot nyújtottak a beteg kereskedelemnek, iparnak, állami megrendelésekkel, kiállítások rendezésével fokozták a vérkeringést. Legutóbb megkötött céltudatos kiegyezéssel, helyes vámpolitikával egyenletessé tették, szabályozták az életműködést; a törvények célszerű szigorításával, ujjalkotásával leamputáltak egy-egy ki-növést. Minden óvintezkedés megtörtént, a mit a tudomány és józan ész, a gyakorlat tanításai célszerűnek jeleztek. S most várjuk a gyógyulást, a járvány megszüntét.

A közel jövő talán örvedetes eredményeket fog hozni, bár sokan vannak, a kik a baj legfőbb okát nem a szervezetben, nem a tápanyagban, nem az életműködésben, de magában a „levegőben“ látják. Ez a levegője a kereskedelmi szervezetnek a közönség. Ennek a tisztasága a legfőbb kelleke az egészséges életműködésnek.

Nos hát, azoknak, a kik a fogyasztó, a vásárló közönséget okozzák a fizetésektelenségi járvány terjesztésével, igazuk lehet.

Évek óta, szinte allandó a panasz a közönség körében a pénztelenség miatt. Ennek természetes következménye lehetne, hogy a fényüzési cikkek termelése és forgalma csökken és a szükségleteknek minél olesóbban való kielégítésére törekednek a közönség.

E helyett mit látunk? A fényüzési szükségletek rohamosan növekszenek. A mindennapi élet minden apró megnyilvánulása ezt bizonyítja. A kávéházakban, éttermekben, elárulító boltokban a külső fény ma legalább is olyan fontos tényező, mint a szolgáltatott

A bejáróval szemben állottak az uraság számára szolgáló szék. Előtte szabad tér volt az Urnak asztalával.

E tér közepén állott meg Balogh Péter, szembe fordulva az orgonát helyettesítő karral. És a néma csendben meghatottságtól reszkető hangon így szólt:

— Imádvá borulok le te előtted mindeneknek Ura. Vissza vezéreltél engem életem alkonyán szülőföldem porához, a melyből felemeltél. Ime — (ujjával e közben a karra mutatott fel,) innét dictaltam remegő gyermeki szívvel a trónodhoz felszálló éneket. Innét indítál is ki, hogy e pályán a legmagasabb állást betöltssem, a mit sугgálatodra választottam.

Te adtál erőt Uram, hogy a kísértés és megpróbáltatás órájában szent könyvedre tett kézzel megálljak

Aldott legyen a te neved, hogy itt véreim közt az édes honi levegőt szívva, utoljára leborulhatok előtted (és szembe a karral pár percig térdén maradt!), Ámen!

Egy szem se maradt szárazon.

Morvay Károly

1848—49-es nyugdíjas honvéd
huszár altiszt.

anyag jósága. Ugyanazok a holmik, amiket ez előtt egyszerű, tiszta helyiségekben árusítottak, most a tükrös, villamvilágításu helyiségekben kétszerannyiba kerülnek. Az utca, a ház, a lakás mind alá van vetve a fényüzéssel járó anyagi terheknek és a nagy nemzetgazdasági teóriák fejtegetőre állnak, a közönség tömegének erejével arányban nem álló fényezés kifejítése következtében.

A fizetésektelenségnek járvány csirája tényleg a közönségben tenyészik és táplálja azt a fényüzési hajlam. Ennek a hajlamnak gátat kell vetni. — Ezt a beteges hajlamot kell ellensúlyozni és akkor a megtisztult levegőben életerős, egészséges hajtásai lesznek a kereskedelemnek és iparnak.

Debreczen város jelentősebb lakott helyei.

(Történelmi adatok.)

Össze gyűjtötte: Zoltai Lajos.

26. Csődörös epreskert. A XVIII. század második felében felsőbb rendűre a selyem hernyó tenyésztés meghonosítása céljából telepítették a Szt.-Anna u. végén lévő másik epreskertet együtt. A selyemhernyók csődöt mondtak, az epreskert pedig régtől fogva a város törzsmenesének téli szállása.

27. Gilányi laktanya. A Gilányi családról nevezik, mint ahogy a vele szomszédos Bégány csapadékot a Bégányiakról. Mindkét család birtokos volt a régi boldogfalvai területen s e helyen állottak nemesi kuriák. Mielőtt szabad volt volna 1840 előtt izraelitanak Debreczenben letelepedni, sőt meghalni is, ezek a csapadékok kiadott nemesi birtokok voltak a Debreczenbe keleskedni jövő zsidók szálló, sőt a város közvetlen közelében egyedüli lakóhelyei.

28. Bégány csapadék. N. 8. L. Gilányi laktanya.

29. Katona kórház. 1850. előtt e helyen állott a város legelső szelmalmáról (épült 1730 körül) nevezett Széles csapadék.

30. Légszeszgyár. N. 7. Alakult 1863-ban, 1901. jan. 1-ig az augsburgi légszeszgyár társulat tulajdona. Azóta mint a Debreczen város közvilágítási vállalata működik.

31. Homokkert. N. 1984. Az 1675. évi jegyzőkönyvben olvassuk: Szőlőknek ingyen kiosztandók a temetőn kívül felémert hegyes homok földek. E föl-jegyzés nagy valószínűséggel a mai Homokkert telepítésére vonatkozik, miután a Homokkert epena háta meggett feküdt az 1810-ben bezárt bódogfalvai (később várad-utcáinak nevezett) temetőnek, amely a kath. ispotálytól keletre, a Barány csapadék felé terült el. A XVII. századbeli jegyzőkönyvnek emlegetik még a sz-anna utcái kapun kívül fekvő Sz.-Antal hegye és a Székfüves hegy nevű szőlőket is. A Homokkertnek allandó gyermekmenedék háza van.

32. Terményes áru raktár. N. 37. Azelőtt cukorgyár.

33. —

34. —

35. —

36. —

37. —

38. —

39. Közvágóhid és sertés-vásártér. N. 29. Környékén sertés hizlalók iparvasuttal.

Mihalovits J. gyógyszerháza a „Kigyóhoz“ Debreczen, főtér, a városházzal szemben.

Ajánlja a teljesen fémmentes s kiváló jóhatású „MOLLITERGIN“ arcz s kézbőr simító szepítő szerét, mely folyadék amig ártalmatlanságra nézve teljesen egyezik a vaselin s glycerinnel, hatásra nézve azokat jóval felülmúlja. Hatása gyors és biztos! — A szélkifujta arczot vagy kezeket a legrövidebb idő alatt fehérré, puhává s üdévé teszi s poudert alá is i en ajánlható. Mint bőrápoló szer páratlan. Egy üveg „Mollitergin“ ára 1 kor.

40. —

41. —

42. **Dohánybevaltó hivatal** N. 42. Eredetileg söraktárnak építtette a magy. kir. udvari kamara a XVIII. század derekán.

43. **Gyaloggyági háziezred laktanyájz.** — E helyen legelőször 1848-ban kezdtek laktanyát építeni. A köznép azóta Kossuth kaszárnyának hívja. Az idegen hangzású Pavillon nevet a katonaság még az 50-es években ráadta, holott valószínűleg pavillon rendszerben csak 1893—94. évben építette ki a város. A 89. gyalogezred van benne elszállásolva, melynek zászlóaljai, a vitéz Don Miguelek dicső szabadságharcunkban a megtámadott nemzeti ügyért küzdöttek,

42. —

45. —

46. —

47. —

48. —

49. **Olajútó.** N. 477. A városi hatóság 1798/99-ben a tűzveszélyes mesterséggel foglalkozó Olajos társaság malmát ide telepítette. Később gyakran megismételt tanácsi tilalom ellenére is mindegyre több-több szegény család vonult ide allandó lakozásra az önkényesen felfogott apró telteken minden rend és szabály nélkül épített viskókba. Nevezik Kis-Kassának is.

50. **Csapó kert** N. 2266. Valamennyi allandóan megült szőlőskertünk között a legnépesebb. E területet is hihetőleg a XVII. században osztották ki szőlőművelés alá. Nevét Csapó utcáról kapta. Iskolákkal, menedékházzal, ref. imateremmel, népkönyvtárral.

51. **Móricztelep.** N. 771. A legújabb városrészek egyike. Ifjabb Móricz András gazdálkodó polgár, az 1890-es évek derekán majorsági földjét parcellázván, háztelkekül eladogatta. Az így alakult, több utcából álló új városrészt a köznép az ő nevével nevezte el.

52. —

53. —

54. **Vilmoshuszárlaktanya.** N. 35. Elnevezve II. Vilmos német császárról, nemzetünk igaz, jó barátjáról, a ki különben is tulajdonosa a 7-dik huszárezrednek, amely a laktanyában szállásol.

55. —

56. —

57. **Majorsági földek.** N. 481 és

58. **Átkos földi szőlőtelepek.** Amazok a XVIII. században még használatban volt régi „szérüs kertekre” emlékeztetőnek, amelyek a város körül szét-szórva feküdtek. A múlt század első tizedeiben, sőt még később is, több ízben e pusztá területeket „majorsági földek” név alatt a házipénztár fölségelésére a város egyes polgároknak, eleinte különösen sertés-hizlálók elhelyezésére eladogatta. A közlebbi évek alatt sok szép szőlőt is örökítettek e homokos földeken. A majorsági földek közül némelyek, t. i. a Homokkertetől és a Várad-utcai temetőtől, illetőleg a Boldogfalvai kert délkeleti sarkától, a közvágóhid délkeleti sarkáig húzott egyenes vonaltól délkeletre eső részek kívül hagyattak a belterületnek az 1897. évi 160 sz. közgyűlési határozattal szabályrendelést megállapított s felsőbb jóváhagyással is megerősített határvenalán, amelyeken belül esnek az eddig elszórt összes kertek, laktanyák, ipartelepek, temetők stb. Az Átkos föld elnevezést az 50-es években kiosztott majorsági földekre a lakosság egy részének azon ellenszenvé adta, melylyel a színház építési költségeinek

ily módon való megszerzését fogadta. A 60-as években gazdag kőkorszakbeli lelőhelyet és temetőt fedeztek fel az Átkos földön.

59. **Ujosztásu szántó földek,** vagy **Ujfföldek.** N. 3231. A régi belső legelő területén, amelyeket osztályozott holdanként 80 frt megváltási ár mellett osztott ki a város 1877-ben a házbirtokosok között. Az így begyűlt 900,000 frtból létesült a községi adót pótló alap.

(Folyt. köv.)

SZUNYOGH PÉTER

— 1855—1903. —

(Nagyvárad levél.)

Mélységes gyászszal siratja Biharország egyik legérdemesebb fiát. Szunyogh Péter alispán meghalt. Az ifjúságában diadalmas erejű fizikumot igazán orozva támadta meg a mindent lebíró halál. Egy hefig tartott a nagy csata, melyben a viruló élet mérközött az enyészettel. És a tudomány az ő csodatételeivel, a szeretet minden hatalmával nem állhatta útját annak, ami a természet berendezése szerint erősebb.

Szunyogh Péter alakjával mintha sirba szállna egy meleg rétege annak a levegőnek, mely a vármegyeik falai közt borong. Mintha most, hogy az állam keze hozzáért ez ősi épülethez, a vármegyeik alkotmányához, lerostadt volna a büszke torony, gyönyörű dísz a veszendő omladékokon, Szunyogh Péter szinte csodálatos típusa volt az igazi tősgyökeres megyei embernek. Éppen, mint előde az alispáni székben, a nagynevű Beöthy Andor, kinek emlékéhez alig találhattak volna méltóbb férfiut nála, aki minden istenadta képességgel rendelkezett arra, hogy az ország egyik leghíresebb vármegyéjét fényes multjához képest reprezentálja és kormányozza.

Abban, hogy Biharvármegyét a korrupciók idejében mint a gyanánt emlegetik elsőrendű része van az ő acéljellemeinek, vas kezének, mely bélyegét energikus hatással nyomta rá a vármegye egész hivatali gépezetére. Közigazgatási talentumát ismerték és méltányolták a kormányban is, ahol fontos kérdésekben, korszakos javaslatok tárgyalása előtt nem egyszer hallatta szavát. — Föltétlen tekintélye előtt tisztelettel hajlott meg a vármegye tisztikara, s csodálta jartasságát, a mit a legjelentéktelenebb ügyek intézésében is tanusított. Dolgozott ugyanis, folyton munkában forrt a lelke, minden kérdésről, mely a vármegyét illette, minden aktáról tudomást szerzett, s így megismerte összes csinját-binját az adminisztrációnak.

A szives jóság, a megbocsátó szigor és a megvesztegető szerénység volt alapvonása erős jellemének, mely a régi magyar urak mindan nemes tulajdonával volt díszes. Ezek a vonások összhangzatosan jutottak kifejezésre hivatalos működésében, s ezért a tisztviselők igazában apjukat siratják az érdemes halottban.

Minden tettének az ideális önzetlenség volt a rugója, s egyetlen érdek élt csupán lelkében, a vármegye érdeke. Mindent a vármegyének, semmit a vármegyétől. Mint egyáltalán a köznemesnek ivadékaiban benne is lobogott valami fanatizmus, rajongás a vármegyéje iránt, amelynek életét áldozta. Valóban odaáldozta az életét. A szívós, az elemekkel is dacoló férfi-szervezetét a megfeszített munka bontotta meg. Hivatása teljesítésében ejtette meg a leskelődő kór, mely az íróasztala mellől taszította halálos ágyába.

a legtökéletesebb fényképek **Harth Gusztáv műtermében készülnek**Ugyisint ajánlja a t. cz. tisztviselő uraknak **arczképes igazolványhoz** szükséges fényképeket a legelőnyösebb árban.Tisztelettel **Harth Gusztáv** fényképész. **Debreczen, piac-utca 34.**

A közéletben nem keresett hangos szerepet. Szerénysége nem barátkozott meg a forumon való szereplés gondolatával s ezért visszavonulva, még az aktív politikai tevékenységtől is a lehetőség szerint tartózkodott. Az a ritka népszerűség, ami nagyszű állásában körülfogta, mégis kedves és nagybecsült alakjává avatta őt Biharvármegye és Nvárad társadalmának, mely szívében fájoan érzi a gyászt Szunyogh Péter ravatalánál.

Szunyogh Péternek az volt az álma, hogy az ő vármegyéjét nagygyá, hatalmassá, boldoggá tegye. Hogy Biharországnak viszszeresze hajdanvaló dicsőséges fényét. Az álom oly szép volt, hozzája olyan méltó. A teljesülese sem volt valami távol. És következett egy fagyos lehellet, az álmodó meghalt, az álom megszakadt . . .

H. H.

Stefánia királyi hercegasszony.

— 1903 január hó 14. —

Stefánia királyi hercegasszony
Szeresd Lónyay Elemért!
Szeresd híven, mint rajtunk kívül
Szerelmet senki meg nem ért . . .
Szeresd ő benne azt az „Eszmét”,
A melyhez „Rudolf” hü vala:
Legyél a szenvedő magyarnak
Imadva tisztelt angyala.

Rudolf királyi halhatatlan
Mivel bennünket szeretett —
Emléke: rendületlen őrsi
Kurucz hűség és szeretet.
Te élettársa voltál neki,
Ő élettársunk volt nekünk —
Kárpótold őt, — légy egy személyben
Hercegasszonyunk, hercegünk!

Elvetemült utczabetyárok
Az emberiség szennyei,
Felőled azt a hirt koholták
Hogy lelkedet bú terbeli —
Szeretlenség nehéz bűja . . .
Ugy fájt ezt nekünk hallani —
Azt a hitünket támadták meg:
Hogy lelked, szived, angyali.

Sokszor, nagyon sokszor csalódtunk
Sorsban emberben egyaránt —
Ma is száz halál szörnyetegje
Leskődik ólálkodva ránk;
Vállunkon hogyha „Rudolf” élne
Kevesebb volna a kereszt . . .
— Stefánia királyi Hercegasszony!
Meghalunk érted ha szeretsz!

Szeresd Lónyayt! véle együtt
Szeresd a magyar nemzetet . . .
Hidd el, hogy a mi szívünk lelkünk
Drága kincs mindenek felett.
Mert a kit mi híven szeretünk
Az felségesebb és nagyobb:
Mint a kinek fején bitorolt
Koronának gyémántja ragyog.
(Debreczen.)

„Tárogató.”

NAPI HIREK.**Istentiszteletek.**

Az ev. ref. templomokban holnap vasárnap a következő lelkészek tartanak istentiszteletet: Nagytemplomban Jánosy Zoltán. Kistemplomban Csighy Andor, Kossuth-utcai templomban Harsányi Pál tanár. Ispotályban

Sáfrány Lajos tanár. Szegényházban Hajdu Zsigmond püspöki titkár, Csapókerti imaházban Kovács János népiskolai felügyelő. Vasárnap délután két órakor a Nagytemplomban Kátét magyaráz Jánossy Zoltán. Ugyancsak vasárnap délután 2 órakor négy helyen egyháztársadalmi összejövetelek lesznek, melyekről az alábbiakban emlékezünk meg:

A debreczeni református theologia akadémia ifjúságának hittanszaki önképző társulata 1903. január 18-án vasárnap d. u. 2 órakor a városban négy helyen, u. m. a Kossuth-utcai és ispotály-templomban, a csapókerti imaházban és a Lada-féle mester utcai iskolában egyháztársadalmi összejövetelt rendez. Műsor: a Kossuth-utcai templomban: Megnyitó imádságot mond Harsányi Pál, esküdtfelügyelő. Bibliát magyaráz Korponay János hittanhallgató. Szavalni fog Gachal János hittanhallgató. Záró imádságot mond Füzessy Géza, hittanhallgató. Az Ispotálytemplomban: Megnyitó imádságot mond Németh Vincze, hittanhallgató. Bibliát magyaráz: Lengyel Imre, esküdtfelügyelő. Szavalni fog Dohra Jenő, hittanhallgató. Záró imádságot mond Miszty Mihály, hittanhallgató. A Csapókerti imaházban: Megnyitó imádságot mond Erdey Károly, hittanhallgató. Bibliát magyaráz Szeremley Gyula, hittanhallgató. Szavalni fog: Jánossy Sándor hittanhallgató. Záró imádságot mond Varga Béla, hittanhallgató. A Lada-féle Mester-utcai iskolában: Megnyitó imádságot mond Tóth Sándor, hittanhallgató. Bibliát magyaráz Hajdu Peter, hittanhallgató. Szavalni fog Forras József hittanhallgató. Záró imádságot mond Elek Sándor, hittanhallgató. Ezen összejövetelek mindenütt énekessel kezdődnek és végződnek.

Az ágost. hitv. templomban d. e. 10 órakor Materny Lajos főesperes.

A debreczeni ev. ref. egyház

1903. január hó 18-án — Vasárnap — délelőtt 10 órakor az egyház tanácstermében presbyteri gyűlést tart. Targysorozat: 1. Jelentés arról, hogy a f. évi tanár 4-én tartott presbyteri gyűlés jegyzőkönyve e hó 7-én hitelesített. 2. Salánki Ferencz új presbyter felesketése. 3. A főiskolai gazd. tanács 1902. évi 550. sz. sz. végzése a néh. dr. Bacsoni Lajos féle tanári lakás bérbe adás iránti intézkedés tárgyában. 4. A női ipariskola elnökségének ajánlata az Egyház tér 5. sz. ház emeleti lakosztályára. 5. Esperes ur f. évi 68., 69. sz. levele Varjas Bálint tanító és Mester Erzsébet tanítónő részére a consensus megadása tárgyában. 6. Az egyházi ügyvéd választása. 7. Az 1903. évi költségelirányzatok tárgyalása. 8. Az 1902. évi 1868. sz. A biz. végzés az 1903. évi árvaügyi költségelirányzat betérjlesztése és megerősítése tárgyában. 9. Esperes ur 1903. évi 1134. sz. körlevelének másolata egyházközségi világi tanácsbírói állásra szavazás, egyház- és iskolarajzi adatok betérjlesztése tárgyában. 10. A városi tanács 1902. évi 16,772. sz. határozata gazdasági ismétlő iskolák létesítése és fentartása iránt való nyilatkozás tárgyában. 11. Fügöndnok ur jelentése 2550 korona fentartási illeték befizetéséről. 12. Kiss Albert isk. elnök jelentése az orsz. tanítói nyugdíj és gyámalap részére követelt hátrálékok rend. tárgyában. 13. Hódy Béla levéltárnok jelentése a csapókerti istentiszteletek tartása végett szükséges fuvar költségek tárgyában. 14. Az ispotályi torony és óramű építésével megbízott küldöttség jelentése eljárásának eredményéről.

15. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi közgyűlés 1902. évi 221. számú határozata az alsó-szaboci — hajduvidéki ev. ref. felsőbb leányiskola részére tett 300 koronás alapítvány tárgyában. 16. Az egyházi ügyvéd jelentése a Szvatos féle házastelek vételügyében, a gazd. bizottság 1902. évi 1927. sz. végzésével. 17. Dr. Ferenczy Gyula presbyter fellebbezése az árvaügyi szabályzat módosítása tárgyában 1382—1902. P. sz. alatt kelt végzés ellen. 18. A gazd. bizottság 1902. évi 1949. sz. végzése a gazd. gondnok 1900 évi számadása tárgyában 19. Küldöttségi jelentés a tanítótestületi segélyegyet napszabályai tárgyában. 20. A gazd. bizottság 1902. évi 1814. sz. végzése az 1902. évi október havi adóbevétel tárgyában. 21. Küldöttségi jelentés Mitrovics Gyula volt iskolaszéki elnök urnál volt előlegekről és iskolagondnoki számadásokról e számadások betérjlesztésével. 22. Papp Gusztávné Tóth Irma kölcsönkérvénye tárgyában. 23. Segély iránti kérvények a kraszna-szent-miklósi ev. ref. egyház, a szászsebesi magyar kálvinisták, magyar evangélikusok és unitáriusok, a kis-pesti ev. ref. egyház részéről.

A felügyelő bizottság újalakítása.

A számvivőség és a házipénztár működésére felügyelő bizottság mandátuma ez év január 1-én lejárt. Újjalakításról kell gondoskodni most már. A jog. és pénzügyi bizottság esütörtökön délután tartott ülésén tárgyalta a kérdést. A gyűlésen a felügyelőbizottság megszüntetése is szóba került, de ezt az indítványt mellőzték. Végül a bizottság kijelölte a felügyelő bizottság tagjait. Titkos szavazás útján jelöltettek: Márton Imre, Ifj. Schwarcz Vilmos, Kenézy Gyula és Lengyel Imre. Ezeket javasolja a jog és p. ü. bizottság a felügyelő bizottság tagjainak megválasztani.

Wolnhoffer tábornok nyugdíjban.

A király Wolnhoffer Emil vezérőrnagyot, a debreczeni 80 ik honvéd gyalogdandár parancsnokát, saját kérelmére, tegnap nyugállományba helyezte. A brigadéros parancsnokló tábornoka volt a debreczeni 3-ik s a nagyváradi 4 ik gyalogezrednek. Wolnhoffer az utóbbi időben történt kineveztetése óta állandó szabadságon volt s Miskolcra tartózkodott. Nyugdíjazása, mely váratlanul jött, felünest kelt még katonai körökben is.

Hírek az anyakönyvi hivatalból.

A helybeli állami anyakönyvi hivatalban a hét folyamán házasságot kötöttek: Reitter Ferencz—Sárközy Jolán, Pinczés Mihály Simon Mária, Zakar János—Szabó Erzsébet, Ferenczi Sándor—Csiszár Erzsébet, Kenyeres János—Szanka Zsuzsanna, Kovács János—Nagy Erzsébet, Elefant Antal—Schullery Mária, Király József—Dobó Sara, Japport István—Szemák Mária, Seres István—Sarga Róza, Hajdu Miklós—Tóth Mária, Vágó Lajos—Deli Julianna összesen 12 pár. Ugyanezen idő alatt a következő halálozási eseteket jelentették be: Lisztes József 22 éves honvéd huszár, Karolyi József 7 hónapos csecsemő, Szikszai Albert 20 éves gazdalkodó, Nagyhazi Imre 73 éves napszámos, Boda Eszter 19 hónapos csecsemő, Bodó Imre 12 hónapos csecsemő, Hüse Margit 17 hónapos csecsemő, Kanyó József 1 hónapos csecsemő, Bulán Mária 2 hónapos csecsemő, Matyis Antal 26 éves csendő, Balku Imre 57 éves kertész, Dári Istvánné, Tóth Julianna 68 éves, özv. Balogh Józsefné, Rácz Julianna 76 éves napszámosnő,

Janovszky János 36 éves péksegéd, Györke Ignác 67 éves napszámos, Dede Klára 74 éves, özv. Qvarelló Pálné Sárkány Anna 61 éves eseléd, Jánki Lászlóné Molnár Zsuzsanna 21 éves, Stekli Zoltán 26 éves kereskedő segéd, Hajzer József 21 éves kocsis, Erdős Eszter 11 hónapos csecsemő, Karsai István 42 éves napszámos, Oláh János 35 éves kocsis és egy halva születés. Minthogy továbbá ugyanezen idő alatt összesen 48 születést (26 fiú 22 leány, (jelentettek be, ugy a születések 24-el multak felül a halálozásokat.

Közigazgatási bejárás.

Lamprecht Frigyes és társai a város novemberi rendes közgyűlésétől engedelmet kaptak arra, hogy a sertésvásár mellett levő sertéshizlálóhoz, mely magántulajdon, sertésrakodót, illetve szárnyvasutat építsenek. A sertésrakodó elkészült és tegnap délelőtt volt a közigazgatási bejárása, mely után a sertésrakodót azonnal megnyitották. A hivatalos közigazgatási bejárason a bizottságot Lovrich mav. főfelügyelő vezette, vele együtt volt három miniszteri kiküldött, továbbá Tolnay Kornél debreczeni üzletvezető, Káráry Lajos kir. mérnök, Boczan Elemér állomásfőnök s a város részéről Király Gyula tanácsos.

Állami mének kiosztása.

Az állami mének kiosztását ma kezdik meg a mentelepen. A kiosztásra a felügyeletet Mosonyczy Mihály földművelésügyi miniszteri tanácsos és Fedallah el Hedad Mihály ezredes, a bábolnai m. kir. állami ménes parancsnoka eszközlik, a kik tegnap Debreczrnbe érkeztek. A mének kiosztása ma délelőtt 9 órakor kezdődik.

Változás a közigazgatási bizottságban.

A közigazgatási bizottság tagjai közül Sesztina Lajos, a kinek mandátuma még csak három év múlva telt volna le agg korára való hivatkozással lemondott. Az érdekes tag helyett a januári közgyűlés fog ujjat választani. Erről Kovács József polgármester a következő köriratban értesítette a törvényhatalmú bizottság tagjait: Hivatkozással az 1876 dik évi VI. törvény cikk 5 §-ára, tisztelettel értesitem Debreczen sz. kir. város törvényhatóságának bizottsági tagjait, hogy a város közigazgatási bizottságában egy tag-ági hely megüresedvén, az a folyó évi január hó 29 én tartandó bizottsági rendes közgyűlésen fog választás útján betölteni.

A hidegvérű tanácsnok.

Király Gyula népszerű szenátorral, a „hidegvérűvel” esett meg az a furcsa eset, kinek sok jeles tulajdonsága mellett az Is ten különös kegyelme még oly aldtott természetet is adott, hogy furcsa eset legyen az; de a javából, ami őt a nyugalmból kihozta. Történt vala az Urnak most folyó esztendejében, hogy tanúnak lón béidvözve Budapestre egy sajtóperben. Szokott hidegvérűvel véve a tényeket fontolóra, elhatározta, hogy a tegnap péntek délutáni gyorsvonattal felrobog a fővárosba. Anakelőtte azonban, nehogy egy pillanat is kárba vesszen, felment a hivatalába s teljes hidegvérrel fogott a munkához. Hiába figyelmeztette a vele egy szobában dolgozó Rácz Lajos az idő mulandóságára, Király Gyula nyugodtan nézte az órát és számított, hogy meg hány percig dolgozhat. Végre kénytelen kellett len abbahagyva a dol-

A Debreczeni I-ső Temetkezési Egylet

esetleg családját a megállapított segélyben részesíteni: A szövetkezet ugyanis 200 korona segélyt ad a megállapított létszámnál minden egyes egyleti tag temetésére. Tagja lehet a szövetkezetnek egy a helyben, mint vidéken lakó férfi mint nő a 20. évtől 60 évig. Beiratás 2 kor, 20 fill. s ezenkívül még akkor nek halotti jutalékok a jelenlegi létszám szerint ki is fizettetett. Felhívja tehát ezuttal is az igazgatóság a n. é. közönség b. figyelmét, hogy a már fent megnevezett jótékony egyletet minél tömegesebben pártolásba venni sziveskedjenek. Beiratásokat elfogad az igazgatóság Jókai-u. 14 s Ótmalom-u. 1. és Varjassy Gyula egyleti pénztárnok Piac utcai kosárkötő üzletében. (Bika szállodával szemben.) Értesítéseket s feleknek felvilágosításokat nyújt Iklódy János igazgató Ótmalom u. 1 sz. egész napon át.

got, egykedvű hidegvérrel indult az állomás felé, félóra mulva pedig ugyanoly rendíthetetlen nyugalommal ült vissza íróasztalához és anélkül, hogy a szentekről, mint a magyar ember szokta, a legszelidebb formában megemlékezett volna, egykedvű hidegvérrel dolgozott tovább, mert mint monda, az orra előtt rohogott el a gyorsvonat. És még azt mondják, hogy az angol a hidegvérű!

Öngyilkos kefégyári munkásnő.

Csarnay Róza 20 éves kefégyári munkásnő tegnap délelőtt öngyilkos lett. — Az öngyilkos leány közös háztartásba élt László János munkással. Tegnap reggel fél kilencz órakor közös lakószobájukból kiment a konyhába. A szobában levőknek feltűnt hogy sem a konyhaajtón kimenni nem halloták, sem a konyhából semmiféle zajt nem hallottak. Végre is kimentek, s Csarnay Róza hallóhalványon ott állott a konyha közepén, egyik kezében egy félig kiürített cserép csészét tartott. László rosszat sejtve hozzárohant, s karjába fogta fel a szerencsétlen leányt, ki ekkor már semmit nem tudott magáról. Nagymennyiségű maró sósavat ivott. A rettenetes mérég összeroncolt a belső részeit, 11 óráig kínlódott, s akkor megváltotta szenvedéseitől a halál — Holttestét a kórházba szállították, hol ma fel fogják boncolni. — Végzetes tettének okát nem is sejtik hozzátartozói, soha nem beszélt az öngyilkosságról, s semmiféle írást nem hagyott hátra.

Kétezer korona segély egy debreczeni ifjúnak.

A vallás és közoktatásügyi miniszter tudatta a városi tanácsal, hogy a gróf Csáky Petronellaféle finevelési alap egyik 2000 koronás segélydíjas helyét özv. Bekény Ottokárné debreczeni lakos Zoltán fiának, ki a honvédelmi miniszteriumban fogalmazó gyakornok, adományozta.

Pénzbüntetések behajtása a rendőrségnél.

Említettük lapunk egyik közelebbi számában, hogy a városnál a rendőség által kirótt büntetéspénzek behajtása változást szenvedett főkapitányi rendelkezés szerint ez év elejétől kezdve. Az ügy állásának teljes megvilágítása szempontjából megkell jegyeznünk, hogy a kiszabott pénzbüntetések eddig is a büntetéseket kimondó rendőri büntügyi osztály által hajtottak be és Januártól kezdve tényleg azoknak a kerületi rendőrkapitány-ságokhoz átutalása céloztatott, sőt a büntügyi osztály egyes behajtások iránt már átiratokat is intézett, de közben részletes és indokolt előterjesztés tételét Boczkó Sámuel rendőrfőkapitány által a tanácshoz az iránt, hogy a dolog természete szerint, de az eljárás egyszerűbb módja is az, hogy a kirótt büntetéspénzeket azon hivatal vezesse nyilvántartásba és hajtassa be, a mely hatóság ily ügyekben eljárni hivatott. Szinte ellenkezett volna a közigazgatás egyszerűsítésének életbeléptetésével, hogy bizonyos ügyek rendez elintézése épen akkor komplikáltassék 2-3 más hivatalhoz átutalásokkal.

Adakozás.

A Garai-utca 14-ik szám alatt lakó 9 gyermekes szegény család részére Trnk a Vilma kisasszonytól 5 koronát vettünk, mit is azonnal rendeltetési helyére származtattunk.

Népgyűlések Debreczenben.

Vasárnap két népgyűlés is lesz városunkban. — Egyik a debreczeni famunkások ugymint az asztalos, kádár, esztergályos, kocsigyártó, kefekötő és rokon szakmabeli munkások gyűlése lesz, mit vasárnap délelőtt fél 9 órakor tartanak meg az Otthon vendéglő nagytermében. A gyűlés tárgyai: 1. A famunkások kongresszusi küldötteinek jelentése. 2. a famunkások gazdasági és politikai helyzete. A másik gyűlést délután 2 órakor tartják ugyancsak az Otthon vendéglő ért. ermében a debreczeni nemzetközi

szocialisták. A gyűlés tárgyai: 1. A nép politikai és gazdasági helyzete. 2. Általános és titkos választói jog. 3. A sajtó.

Egyik laptársunk

a szerkesztő üzenetekben azt írja, hogy a bachfisch sült. Ebben igaza van. Hanem a backfish, e nélkül, az egy kifejezés a serdülő leányokra. — Nevezetesen az angol halászok a hálóból a kis halakat, vissza dobják a tengerbe s ekkor mondják, hogy back fish-vissza halacska. — Azon fiatal leányokra vonatkoztatják aztán, a kik már bálba szeretnének menni, hogy vissza halacska, nőjj meg egy kicsit.

A debreczeni magyar szertartású gör. kath. egyház tisztelgése a városházán.

Tegnap d. e. 11 órakor a helybeli magyar ó hitű katolikus egyház Papp János plébános vezetése alatt Plessa Pal kántortanító, Kerekes Géza világi elnök, Cilli Mihály főgondnok, Erovits Gyula máv. főellenőr, Rónay László m. kir. posta és táv. ellenőr, Stefán László m. kir. ellenőr, és csekei Wass János m. hiv. egyh. tanácsnokok. Első sorban nagyrabecsült polgármesterünknek Kovács Józsefnél, továbbá Vecsey Imre főjegyzőnél, Olah Károly kultúratanácsnoknál és végül Roncsik Lajos főszámvivőnél tiszteltek. A tisztelgések alkalmával Papp János plébános szép beszédben foglalva üdvözölte a polgármestert, valamint a többi fentemlített főtisztviselő urakat, kérvén minden egyesnek — szép beszédben foglalva — a hit hű, igaz magyar gör. katolikus egyház támogatását, biztosítván arról, hogy a debreczeni magyar szertartású és magyar katolikusok, tántoríthatatlan hívei ugy ezen a magyarság metropolisának, valamint természetesen anyaföldünknek, ez országnak, Ugy a polgármester, valamint a többi tisztelgést fogadó urak, biztosították a küldöttséget, hogy az ilyen hazafias érzelmű egyházat, ki szavaiban, szívében magyar, mindenkor szívesen támogatni fogják s attól elzárkózni nem fognak s mindég az önzetlen igazsághoz híven fognak eljárni s ügyeit méltányolni. Ezek után a meg tiszteltnek éltetésével, a küldettség Simonffy Imre volt polgármester kir. tanácsnokhoz mentek fel megköszönni az eddigi jó indulatját, kit azonban nem találtak fenn, s így névjegy beadással tudatták ott létüket. Mindezeknek befejeztével Czili Mihály főgondnok, vendégszerető házához hívta a küldöttséget egy villásreggelire.

Végzetes vadászat.

Salánky Ferenczet pártunk érdemes tagját, városi bizottsági tagot súlyos veszteség érte. Szépreményekre jogosító fia, ifjú Salánky Ferencz, ki a gimnázium VII-ik osztály jeles tanulója, vérmérgezés következtében elhunyt. A fiatalember igazán tragikus halállal mult ki. Karácsony előtt egyik unoka testvéreivel vadászni ment tanyájukra, varjukat akartak lövöldözni, de a fegyvér, mely unokatestvéreénél volt, véletlenül elsült és a sok srét ifjú Salánki térdájába hatolt, magával vivén sok ruhafoszlánytis, mely megfertőzte egész szervezetét. Kezelő orvosai mindent elkövettek megmentésére, de hasztalan. A szerencsétlen ifjú nagy kínok és szenvedések közepette tegnap meghalt. Tragikus halála általános részvétet kelt és mélyen sujtott szülőin, testvérein kívül nagyszámu rokonság, közöttük az általános becsült Kertész család is siratja. A megdöbbentő gyászestéről a család a következő jelentést adta ki:

A legmélyebb fájdalom lesújtó érzetével tudatjuk, felejtethetlen jó gyermekünk, hű testvér, unoka testvér és jó rokon néhai ifj. Salánky Ferencz gimnáziumi 7-ik osztály tanulójának f. hó 16 án hajnali 4 órakor, életének 18-ik évében 2 heti súlyos szenvedés után történt esendes elhunytát. Felejtethetlen halottunk földi részei f. hó

18-án délután fognak Bethlen-utca 24 ik számu házunktól a ref. egyház szertartása szerint, a nagytemplomban tartandó rövid ima után a Hatvan-utcai temetőbe örök nyugalomra helyeztetni, Végtisztességtételre rokonainkat, ismerőseinket, az elhunytak pályatársait szomorodott szívvel meghívjuk. Debreczen, 1903. január 16. Szülők testvérei: Polgár Salánky Mihály nejevel és gyermekeik, Salánky Róza férjével és gyermekeik, Salánky Gyula, Polgár Csobán István nejevel és gyermekeik, Polgár Csobán János nejevel és gyermekeik, Polgár Csobán József nejevel és gyermekeik, Csobán Mária férjével és gyermekeik, Csobán Julianna férjével és gyermekeik, Csobán Zsuzsanna férjével és gyermekeik és elhalt Csobán András gyermekei. Bánatos szülei: Polgár Salánky Ferencz nejevel Csobán Erzsébettel. Gyermekeik, illetve testvérek: Erzsike, Róza, Kálmán, Juliska és Józsika. Számos közeli és távoli rokonok nevében is.

A képzelt beteg.

(Molière vigjátéka.)

Klasszikus darab zsufolt hazat hoz. Ez a meglepő és nagyon örvendetes dolog ugy látszik, allandóvá kezd lenni a debreczeni városi színházban. A fővárosból származott jó izlés ide menekült a vidékre, az alföld fővárosába, ahol rátalált igazi otthonára. A fővárosban az Adám é Éva ez az operettnek keresztelt hülyeség nagy tetszésre talált, Debreczenben csufosan megbukott, Pesten nem mernek Molière-darabot előadni az ország első színházában, mert félnek az üres padosoroktól, Debreczenben a Fősvényt, Képzelt beteget zsufolásig telt ház előtt adták: hogy ez mit jelent, arról nincs többé mit mondani, a tények beszélnek.

Nincs már szükség a dr. Gulyás István indítványozta rendszabályokra, a léha, üres darabokat közömbösséggel egyszerűen lejáratta a debreczeni közönség. Büszkén mondhatjuk, hogy e tekintetben egyedül a mi városunk függetlenítette magát a főváros hatása alól. Az előadás külső képe, a mi közönség számát es hangulatát illeti, egyike volt a legszebbeknek, maga az előadás azonban bennünket nem elégitett ki.

Az előadott darab Molière legszínesebb művei közül való. Életének utolsó éveiben írta, mikor már gyötörte az a gyógyíthatatlan betegség, mely halálát okozta.

Az akkori orvosi tudomány lehetetlensége és nágyképűsége adta kezébe a tollat, hogy lánegészének utolsó fellobbásával ostromozza maró gúnnyal az orvosi rend félszégeit. Üde, eleven mese keretében teszi ezt, mely leleményes fordulataival még a mai közönséget is magával tudja ragadni.

A főszerep Sebestyénnel volt, aki nemrégiben, mint Harpagon, egy másik Molière darabban nagy sikert aratott. A képzelt beteg egyike a legpompásabban ábrázolható komikus szerepeknek, s a mellett jóval könnyebb Harpagonnál. És mégis Sebestyén Harpagon alakítása messze fölötte áll a tegnapielőttinek.

Tegnapelőtt esti játéka nagyon közepes volt, sokkal többet vártunk tőle ebben a szerepben. Mäskép ez a visszaesés nem magyarázható, mint hogy ezt a szerepét elnagyolta, nem tanulmányozta kellő gondnal. Már a maszkja is sokkal kevésbé volt kifejező mint a Fősvényben, játéka pedig a tanulmány hiánya miatt árnyalatok nélküli, egyhangu volt. A közönség hangulatán is észrevehette, hogy játéka nem elégitette ki a jogos várakozást, sokkal kevesebb tapsban volt része, mint a Fősvény előadásakor. Kár volna pedig, ha tehetségével nem párosulna a megfelelő szorgalom.

A darabot természetesen számos kihuzással adták, egy néhány vaskos mondás azonban kikerülte a piros ceruzát, pedig a mi a Molière korában szalonképes do-

log volt, a mai szinpadon erősen riki-tóan hat.

A közjátékok közül az első kettőt kihagyták. Ez nem volna nagy baj. De annál nagyobb az, hogy a harmadikat, Argonak bohózatos doktorra avatását nagyon szegényes fantáziával állították ki. Pedig ez a maga korában balletszerű látványosság volt. A rendezés egyebekben kifogástalan volt.

(— s — c)

Borivóknak, kik a bort savanyuvízvel szedték, retik egyíteni, mindenképpen ajánlatos.

MATTONI-FELE

GISSHÜBLER

legfőbb gyógyeszk

SAVANYU-KÖR

ajánlatos. E víz közömbösíti a bor savát és az italnak előtte kel emetes, ingerlő mellékhatást ad, annélkül, hogy a gyomrot felfektetné.

Első debreczeni kézizálog
üzlet Szt.-Anna-utcáról áthelyezett **Arany**
János-utca 9 sz. házba. Katz Jakab.

69/1903. G.

Eladó akáczfák.

A debreczeni ref. egyház tulajdonát képező ingyen iskoláztatási alaphoz tartozó, **Csonka dülőbe Ménes András**-féle tanyája mellett eső, **Molnár István** által haszonbérlet tanyaföld területnek mesgye vonalain mintegy 800 darab 16 éves élő akácfa részletenként árveréseni eladása elrendeltetvén, az árverés **1. hó 22-én d. e. 10 órakor** fog megtartatni, az árverés a füzesabonyi vasúti őrházánál veszi kezdetét.

Debreczen, 1903. január 17-én.

Otrokocsi Végh János

debreczeni ref. egyház g. gondnoka.

Hirdetmény.

Közhirre tételük, hogy a **takarék és hitelintézet részvénytársaság** igazgatósága a betétek után fizetendő kamatok maximumát

1903 január 16-tól

kezdődő joghatálylyal

4 1/2 % -ban.

állapította meg.

Kelt Debreczenen, 1903. jan. 13.

A vezérigazgató.

15234—15.30 sz.

1902.

Árverési hirdetés.

A Debreczen sz. kir. város tulajdonát képező és a Nagy Cserén 1902 évben termelt 98 boglya szénának, valamint a Gutí erdőben 1902 ik évben termelt 61 boglya szénának árverésen leendő eladása rendeltetvén el, ezen árverésre és pedig a Nagy Cserén 1903 január hó 23 és 24., a Guton 1903. január 30—31 napjainak d. e. 9 órája a Cserén illetve Gutí erdészlakhoz kitézetik s arra a venni szándékozók meghivatnak.

Kelt Debreczen, 1903. jan. hó 14.

A városi tanács.

PÖSTYÉN-FÜRDŐ

Csúsz, köszvény, Ischias, Exsudatumok egyedüli sikeres gyógyhelye. Télen is nyitva. Kinek az utazás nehézkes, használjon **házi kúrát** a postyénal iszappal, mely a házi orvos kezelésében minden gyógyszert felülmúl. 5—10 kg. iszap, 10—20 üveg hevívizzel egy kúrára elegendő.

Használati utasítást, téli prospectust szívesen küld a fürdőigazgatóság.

Csak 5 koronába

kerül 4 1/2 klló legfinomabb a gyártásnál megszűrt különféle illatu

Pipere-szappan.

Szétküldését utánvét vagy a pénz előlegesemmi küldése mellett teljesíti **A. Spitzer Bécsben IV/1.** Kettenbrucken gasse 12/D.

Jutányos árak mellett kapható 145 ezer tölgyfából hasított 2 méteres száraz szőlőkaró.

Az ára a baromlaki erdőben **36 kor.**, vagy Széplak állomáson waggonba rakva **44 kor.** ezrenként.

Értekezhetni :

Gróf Zichy Verzári erdőgondnokságánál

Pappfalván — állomás, Széplak.

Serravallo

KINA-BORA VASSAL.

orvosi különöségeik által mint dr. Braun tanár, udv. tanácsos, dr. Drasche tanár, udv. tan. lovag dr. Krafft-Ebin tanár, udv. tan., dr. Monti tanár, lovag dr. Moseg-Moorhg tanár, dr. Nuesser tanár udv. tan., dr. Schauta tanár, dr. Wofeinlechner tanár által gyakran használtatik és legjobban ajánlatik.

Gyöngék és lábbadozóknak.

Kitüntetések: XI. orvosi congresszus Róma 1894. IV. Gyógyszerész és vegyészeti congresszus Nápoly 1894. Kiállítás Venedig 1894. Kiel 1894. Amsterdam 1894. Berlin 1895. Páris 1895. Quebec 1896. Turin 1898. Quebec 1897. Canea 1900. Nápoly 1900. Páris 1900.

Több mint 1200 orvosi elismervény.

Ezen kitünő, újra élesztő szer kiváló ize miatt különösen gyermekek és asszonyoknál szívesen vétetik. Üvegekben 1/2 liter á K 2.40, 1 liter á K 4.40 árusítatik minden gyógyszertárban.

I. Serravallo gyógyszerár Triesztben.

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMEZES IZŰ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

Pokrócok
 Lovak részére!
 Szoba padlóra!
 Léghuzam ellen!
 Iróasztal elé!
 Flanell takarók!
 Plüss uti-takarók!
 Plaidek!
 Erdélyi hosszú szőrű
 cserge pokrócok!
 nagy választékban kaphatók
Bosznay J. és Társa
 új szőnyegházában (4)
 DEBRECZEN, Kossuth-utca 11.

Párisi világkiállítás 1900. „Grand Prix.”

Legmagasabb kitüntetés!
 Előbbi 7 kiállításon a legelső díjakkal kitüntetve.

A gyár naponta
40,000 párt
 készít.

Szent-Pétervári
SÁRCZIPÓK (Galoschni)
 hócipők, Storm Slippers.

Csak
 akkor
 valódi,

ha a
 talpán
 védjegy van.

Egyedüli főraktár: **Messtorff, Behn & Co Wien I**
 Detail eladás minden jobb cipő, gummi és divatáru üzletben.

Köhögés és rekedtség ellen nincs jobb a
RÉTHY-féle
pemetefü czukorkánál,
 de vásárlásánál vigyázzunk és határozottan
RÉTHY-félét kérjünk, mivel sok haszontalan
 utánzata van.
 Egy doboz ára **60 fillér.**
 Csak **RÉTHY-félét** fogadjunk el!

Arany érem! **Arany érem!**

Kárpáti mellszörp

köhögés ellen

mell és tüdőbetegek részére.

Ezen szörp mell és torok bajoknál, elnyálkásodás, rekedtség, idült hurut, inger és számkökögés, nehéz lélegzés, tüdővész, továbbá általános és gyomorgyengeségénél legjobb sikerrel használtatik. A mellszörp gyermekeknek is adható. Egy nagy üveg ára **160 fill.**, egy kis üveg **1 kor.**

Kárpáti mellpasztillák.

Ezen pasztillák a Magas-Tátrán található gyógyfűvek és gyökerekből készülnek, szintén legjobb sikerrel használtatnak a fentebb felsorolt betegségeknek. Egy dohoz **50 fill.**

Kárpáti meltea.

Egy nagy csomag **80 fill.** egy kis csomag **40 fill.** Szintén kitünő sikerrel használtatik a fentebb felsorolt betegségeknek. Valódi minőségben kapható a készítő Molnár Lipót gyógyszerésznél Kassán Debreczenben T. th Béla [Tisza palota.] Dr. Rothschnek V. Emil, és Mihalovits István gyógyszertárában.

Hamisítványok

a gyengéi a mai kor kereskedelmének.

BATTLE AXE RUM

(THE NECTAR OF JAMAICA)

a fogalmak szerint a legtökéletesebb.

Mellőzzük

a csekély értékű
 utánzatokat.

Csak eredeti üvegekben Csanak József, Geréby Fülöp utódai, Kontsek Géza, Komlósy Lajos fűszer és csemege kereskedéseikben kapható.

A. A. BAKER & Co. London E. C.

Restitutions
Kwizdafele Restitutionsfluid
Fluid

Cs és szab. mosóvíz lovak részére.
 1 üveg ára 2 korona 80 fillér. — 40 év óta az udvari istállóban, a katonaság és magánosok nagyobb istállóiban használatban van nagyobb munkánál elő-és utóerősítőül, lezamolónál, inak merevségénél stb., az idomításnál kiváló munkára képesíti a lovakat. Csak a lenni védjeggyel valódi. Kapható Austr. — Magyarország valamennyi gyógyszerárában és gyógyszerkereskedésében. Főraktár: Kwizda Ferencz János kerületi gyógyszerész, Korneuburg, Bécs mellett. Cs és kir. osztr. magyar, román királyi és bolgár fejedelmi udvari szállító.

Uj! Czimbalom Uj!

Pedálos 75 forinttól feljebb.

Legújabb találmányom zongora vasszerkezettel. Zongora tiszta csengő hangu 10 évi jótállás, 3 havi ingyentanítás. 2 évig sem kell hangolni, részletfizetés. **Mindenféle hangszerket** nagy választékban tartok és azok alkatrészeit, kitünő hegedű és czimbalom hurok, czimbalom fevjott hur 1 drb. 9 krajczár saját műhelyemben készült. Javításokat művészies szakértelemmel bármennyű hangszeret a legkomplikáltabbat is felelőség mellett készítek. Régi hangszeret veszek, vagy be-cserélek.

Becses pártfogását kérve,
 tisztelettel

Komáromi M.
 műhangszer készítő.

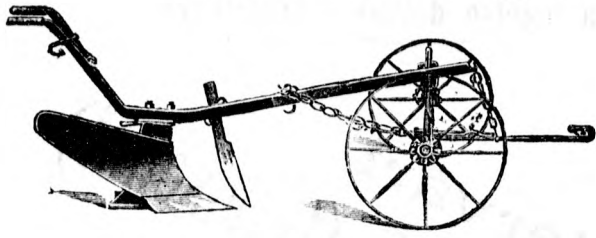
Hangszerterem főter 41. Első em. főtözsdével szemben.

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony - Pain - Expeller
 egy régi kipróbált háziszser, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésfél alkalmaztatik köszvénynél, csúznál és meghűléseknél.
Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” czéjeggyessel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: Török József, gyógyszerésznél Budapestben.
Richter F. Ad. és társa,
 csász. és kir. udvari szállító. **Rudolstadt.**

BÄCHER RUDOLF, MELICHÁR FERENCZ,

kir. szab. ekegyára.

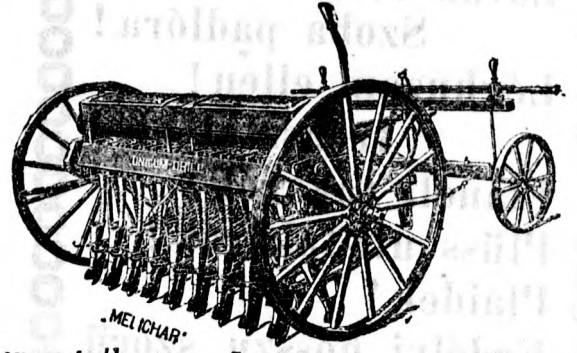
kir. szab. vetőgépyára.

Bizományi gépraktára :

Debreczen,

Piacz-utca 26. szám.

Ajánlja :

A nagytőzsde mellett.

Elpusztíthatlan pánczélkormányu, tégelyaczel fejű **E K É I T**, hirneves
UNICUM-DRILL sorvető gépeit, valamint minden egyéb gazdasági eszközeit.
Kedvező fizetési feltételek!
(6--2)

Előzékeny kiszolgálás!
Képviselő : **RAHMER SÁNDOR.**

MEGHIVÁS.

A b.-ujvárosi takarékpénztár XIX. évi rendes közgyűlését

 f. évi február hó 8-án, d. e. 10 és fél óraker, saját helyiségében
tartja, melyre a t. részvényesek ezennel meghivatnak.

B.-Ujváros, 1903. jan. hó 11-én.

Tárgysorozat :

Az igazgatóság.

1. Az 1902. évi mérleg előterjesztése.
2. As igazgatóság jelentése.
3. A felügyelő bizottság jelentése.
4. Egy igazgatósági és egy felügyelő bizottsági tag választása.

Megjegyzés. A zárszámadás, ugyszintén az igazgatóság és felügyelő bizottság évi jelentése a közgyűlés előtt 8 nappal az intézet helyiségében megtekinthető.

Boros Testvéreknel

 divatos női ruhakelmék, selymek, téli kendők és velezek a versenyben létező **legolcsóbb árakban.** Maradékok féláron.

Olesó forrás Narancs, citrom, déligyümölcs, kávé és friss teában Kohn Henriknel Debreczen, Gróf Dégenfeldtér 7-ik szám.

Gyönyörűen éneklő

iskolázott hangu kanári madarak olesón beszerezhetők Péterfia-u. 26.

 Intézetünknel **4¹/₂%-ra** elhelyezett betétek kamatlábát

1903 február 1-től kezdve

4¹/₄%-ra

szállítjuk le.

Debreczen 1903. január 12-ki ülésünkben.

A Közgazdasági Bank Részvénytársaság igazgatósága.

Eredeti H-Stollen lópatkósróf

mindég éles — ferde lépés kizárva.

Figyelmeztetés.

 A H-Stollen patkósróf előnye abban van, hogy egy oly különös acélananyagból készül, melyet csak e gyár használ. A ki magát a károsodástól megóvni akarja — utasítson vissza minden utántzatot s a vásárlásnál csakis a mai régóta legjobbnak eismert **Eredeti H-Stollen lópatkósrófkunkat** kérje, melyen az itt látható védjegy van. „Leonhardt Coh.” Berlin-Schöneberg.

 Vezérképviselőt osztr. Magyarországra **Kasza és Breuernél.** Budapest, VI. kerület.

Ügynökök.

 Kik magánosoknál széleskörű ismeretséggel bírnak, **60 korona fix fizetés** és magas jutalék mellett minden község, város és megyében egy oly új czikk eladására, mely minden háztartás és polgári gazdaságnál nélkülözhetetlen — kerestetnek.

 Ezen ügyrökösködést bárki is mint mellékfoglalkozást szabad óráiban kényelmesen üzheti, földolog a széleskörű ismeretséggel. Ajánlatok „Neuheit P. 1903.” jelige alatt **Rudolf Mosse**-hoz **Bécsbe** intézendők.

Egyedül valódi angol Gyógyszerész A. THIERRY BALZSAM

Közegészségügyileg megvizsgálva és véleményezve.

Az üvegek felszerelése keresk. törvényszéki mintavédelem alatt áll.

 E balzsam belsőleg és külsőleg használ : 1. Utólérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek kóros bajainál, véget vet a fájdalmas köhögésnek s kigyógyít a legrégebb bajokból is. 2. Kétünő hatása van torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a hideglelést. 4. Meglepő gyorsan gyógyítja a gyomor, szélgyöcsöt s a tagrágatásokat. 5. Megment az aranyeres fájdalomtól s kigyógyít a Hämorrhoidákból, szeliden mozdítja elő a székelést s a vér tisztulását, javítja az étvágyat s az emésztést. 6. Nagyszerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, füres fogaknál és szájtrohadáskor s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felelfőgést, a szájnak s a gyomornak bűzét. 7. Nagyon jó gyógyszer kül és belbajoknál, megszünteti a fejfájást, szakgatást, rheumát, fülbántalmakat stb. Csak mindig vigyázzunk a **mellékelt zöld mezejű apácza-védjegyre!** Hamisításoktól legjobban óvakodunk, ha **egyenesen** gyárámból Auszria-Magyarország minden állomására franco rendelünk 12 kicsi vagy 6 dupla üveget 4 koronáért, Bosznia és Herzegovinában 4 kor, 60 fillér. Kevesebb nem küldetik. Szétküldés előfizetés vagy az összeg utánvétele mellett.

 Miért szenved ön ?? Hiszen önnek gyógyulása bizonyos még akkor is, ha sebe bármily régi, sőt a fájdalmas operációt is elkerülheti, ha a valódi Thierry A. féle **Centifolia** kenőcsöt használja, mely rendkívül vonzó, a sebek gyógyításában valamint a fájdalmak enyhítésében utólérhetetlen. A valódi Centifolia-kenőcs alkalmazható : a szoptatók mellkeménykedésének, a tej elapadásának, az orbáncznak eseteiben, továbbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak s csontvesedéseknél, vágás, szurás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl. : üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; mindenféle daganat, kinövés, képződmény, karbunkulus és ráknál; végre pokolvar, körömméreg, körömgtyülés, a lábna járás közben történt kisebelése, fagyás és égés stb. eseteiben. 2 tégely csomag csomagolással postadíjjal együtt 3 kor. 50 fil. Temérdek elősmerő levél megtekinthető. Utántzatok vételétől óva intek mindenkit és arra ügyeljünk, hogy „Schutzengel Apotheke des Thierry (Adolf) Limited in Pregrada“ a tégelybe van-e égetve. Eme két gyógyhatásában utólérhetetlen szer soha nem romlik el, sőt mentül régibb, annál jobb, nem árt a szernek a fagy, sem meleg s ezáltal télen nyáron szétküldhető. Mindenkor hatással van s alkalmazása esetén könnyen bevárható az orvosi segítség, természetesen nem szabad hatástalan utántzásokhoz nyulni, mélyért csak haszontalanul elpredáljuk a pénzt, hanem mindig tartson minden család készletben e világhírű, olcsó, megbízható, a mellett ártalmatlan szerből. A hol nem bizonyos, hogy az én kitünő szerem, ott ajánlatos egyenesen tőlem hozatni. Cim :

Apotheker Thierry (Adolf) Limited Schutzengel-Apotheke in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.
Főraktár : Budapest Török József, Zágrábban Mittelbach S. és Bécsben Brady C. gyógyszerészeknél.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostáva szemben.